

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Incitamenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonae [u.a.], 1755

Caput V. De felicitate solidè piorum post mortem. Hæc summa est

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55553](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-55553)

CAPUT V.
DE
*FELICITATE SOLIDE
PIORUM POST
MORTEM.*

Hujus Partis Capite tertio ob oculos posui hominum perfectioni deditorum tranquillitatem, qua illi gaudent *in hac vita*; uti & illorum beatitatem, qua *sub mortem* fruuntur. Ulterius jam gradum promovendo, præsentí commentatione adumbrare constitui solidè piorum felicitatem, qua ii beantur *post mortem*; ut postquam hæc tenus Lectorem fide & timore, spe & charitate ad sanctimoniac studium incitavi, eundem quoque desiderio sperrandæ in cœlo gloriæ ad eandem secessandam animem, impellamque. Quàm efficax autem id acquirendæ sanctitudinis incitamentum sit, Hieronymus

nymus explanat, dum ait, *omne opus leve fieri, quando ejus præmium cogitatur; & spem mercedis solatum esse, imò & stimulum laboris.* (a) Porro ex dupli potissimum capite beatorum fors eminens adeò & inexplicabilis erit, nempe I. ob beatitatis, qua constat, plenitudinem: II. ob æternitatis, qua durat, certitudinem.

§. I.

*De beatitatis Sanctorum
plenitudine.*

I. **V**OS igitur ô angelicæ Mentes!
De San-
ctorum e-
minenti
beatitate. à beatitudinis illius plenitudine initium facturo vestra mihi sensa, vestrōsque ardores prompti mutuate, ut, cùm dignè non possim, saltem minùs imperitè loquar de æthereis sedibus, quarum adumbrationem vel ipse raptus illuc Paulus omnem intellectus vim superare fatetur, & de quibus rite depingendis ipse ingeniorum phœnix Augustinus desperavit, dum scripsit:

(a) Epist. ad Demetriad.

scripsit: omnem sermonem, atque omnem sensum humanae mentis excedere decus illud, illam pulchritudinem, illam gloriam, illamque magnificentiam ac majestatem.

(b) Ita quidem ut ex Ejus sententia facilius sit dicere, quid ibi non sit, quam quid sit. (c)

Conati sunt quidem S. S. Patres sub vario schemate mortalium oculis paradisum proponere, ut saltem aliquam de eo, licet distortam, nobis ideam ingenerarent. Sic magnificentum illud celeberrimumque convivium, quod suis Optimatibus olim instruxerat Assuerus Rex, ut ostenderet divitias gloriae regni sui, ac magnitudinem atque jactantiam potentiae sue, (d) Chrysostomo videbatur esse cœlorum figura non adeò inepta; cum in sacris quoque Paginis beatitudo cœlestis sub regalis convivii symbolo sàpius exhibetur.

Nihilominus tamen omnis illa terrestris granditas & deliciarum abundantia-

(b) Serm. 37. de Sanctis. (c) Aug. l. 3. de Symbolo. (d) Esth. 1. v. 4.

dantia, quæ tunc temporis in Persica
Medorum aula regnabat, nec umbra
est illius *cœnæ magna*, (e) quam suis
super astra Sanctis apparabit Universi
Monarcha, utpote ubi *ipse præcinget*
se, (ô mira dignatio!) *ipse*. . . . non
Seraphinorum aliquis aut Principa-
tuum, sed *ipse* orbis Moderator instar
mediastini *præcinget se*, & faciet illos
discubere in aureis sedibus ac thronis,
ut amodo *quiescant à laboribus suis*; (f)
insuper *transiens ministrabit illis*, (g)
sua omni providentia impensè curans,
ne quid eis ad prosperitatem desit.

Æquiorem adhuc & ad rem proximi-
mùs accedentem illius felicitatis effi-
giem Numinis ductu S. Joannes in sua
Apocalypsi delineatam reliquit; cùm
eandem nobis sub imagine civitatis
sanctæ contemplandam proponit. Ut
enim ille locupletissimam cœlestis il-
lius Solymæ graphidem vivis colori-
bus ob oculos poneret, in cumulum
concessit, quidquid in orbe pretio-
sum

(e) Luc. 14. v. 16. (f) Apoc. 14. v. 13.
(g) Luc. 12. v. 37.

sum sublime ac præstans reperitur; &
quidquid excellens naturæ æmula ars,
vel cogitatio ex ingenii promptuario
adjicere potest.

Nam in primis erat structura muri
ejus ex lapide jaspide: ipsa verò civitas
erat aurum mundum simile vitro mundo.
Fundamenta autem muri civitatis ex
Smaragdis & sapphiris condita, om-
nique lapide pretioso ornata erant. Duo-
decim portæ erant duodecim margaritæ,
& platea civitatis aurum mundissimum
tanquam vitrum pellucidum. Fluvius
aqua splendidus tanquam crystallus,
procedens de sede DEI & agni, fluebat
in medio plateæ ejus; & ex utraque
parte fluminis consitæ virebant duodecim
arbores, per menses singulos reddentes fru-
ctum suum. Præterea ipsa claritas DEI
omni sole micantior continuò illumina-
nabat civitatem, (nox enim non erat
ibi) totque divitarum thesauros pe-
renni meridie illustrabat. (h) Talis
erat beatæ illius urbis forma.

Pars III,

Y

Ve-

(h) Apoc. 21, v. 18. & cap. 22, v. 1. & 2.

Verùm hæc omnia utut graphicè depicta , tamen non nisi mortua veri simulacra , & rustica solummodo rerum imitamina sunt , à veritate plurimùm aberrantia , queis S. Vates ideo solum usus est , ut sese ad intellectus nostri hebetem captum accommodaret . Nihil enim ejusmodi in illo gloriæ palatio reperitur ; sed omnia ibidem multò pulchriora , præstantiora , magis-que magnifica sunt ; & talia , quæ nec oculus vidit , nec auris audivit , nec in cor hominis ascenderunt . (i) Fulgidissimæ illæ ideæ , quas SS. Patres de paradiſi pulchritudine nobis adstruunt , obscuræ sunt atque humiles , si conferantur cum eo , quod ille re ipsa est , scilicet cum perfectissimo opere Bonitatis divinæ , in quo illa omnes potentiaæ suæ ac sapientiaæ opes prodiga exhausit .

Adeoque sicuti DEUS est Ens incomprehensum , excedens omnem intelligentiam creatam , quod nec animo intelligi , nec verbis definiri potest ;

(i) 1. Cor. 2. v. 9.

test; sic etiam species minus imperfecta, quam nobis de Cœlum patria formare possumus, est, quod sit quid æquè incomprehensum, æquè inexplicabile ac ipse DEUS. Itaque sicut auctore Dionysio Supremum illud Numen neque est hoc, neque est illud, sed est omnia; ita quoque cœlum nec est hoc, quod dicitur esse, neque est illud, quod nobis fingimus esse; sed omnia; sed est quid longè dulcior, longè excellentius, & melius.

Vera proin est Aurelii sententia, dicentis: *quod DEUS parat diligentibus se, fide non comprehenditur, spe non attingitur, charitate non capitur, desideria & vota transgreditur; optari potest, acquiriri potest; estimari, describi non potest.* (1) Nec mirum; gaudia enim illa ex una parte infinita cum sint; ex altera verò parte cum finiti ad infinitum nulla sit proportio, consequens est, humanæ mentis angustias illius maris immensitatem capere haud posse. Hoc ipsum tamen luculenta probatio est,

Y 2

hanc,

(1) Augustinus Serm. 253. de Sanctis.

hanc, de qua agimus, Electorum beatitudinem summam omnino, eminentem ac divinam esse, hoc ipso quod incomprehensa ea & inexplicabilis sit.

Infinitam autem (ut antea dixi) Justorum felicitatem esse, constat tum ex infinitate malorum, quae excludit; tum ex infinitudine bonorum, quae includit. Mala, quae hominem possunt affligere, sunt & numero & perpetuitate infinita; numero quidem, quia plures semper & plures ærumnæ inexhausta serie saltem ab intellectu angelico excogitari valent; perpetuitate autem, quia iis æternum cruciari saltem in tartaro possumus. Jam autem ab his omnibus immensa intercapedine Cœlites liberat illa beatæ sortis conditio.

Nam authore Augustino non erit ibi mors, non lassitudo, non infirmitas, non famæ: nulla ibi erit sitis nec æstus, nulla corruptio nec indignatio, nulla tristitia nec invidia. (m) Teste Joanne ibi neque luctus, neque clamor erit; sed abster-

(m) Lib. 3. de Symbolo.

absterget DEUS omnem lacrimam ab oculis eorum. (n) Secundum Isaiam fugiet dolor & gemitus ab eis. (o) Nulla ibi erit perturbatio in voluntate, nulla repugnantia in appetitu, inquietatio nulla in imaginatione, nullus in intellectu tumultus, nulla denique in externis sensibus vexatio erit. Ratio in promptu est; nam nulla ibi existet carnem inter & spiritum pugna, nulla arbitrii nostri à ratione dissensio, nulla cupiditatum rebellio. Verbô: inde exulabit omne peccatum, quod cunctarum in orbe calamitatum infelix eluvies est; & hinc etiam ibi misericordiarum nihil reperietur. Adeoque beatitas illa erit infinita ob *infinitatem malorum*, quæ excludit; non minus ac ob *infinitudinem bonorum*, quæ includit.

Nam (ut ex Boëtio docet Aquinas) sempiterna felicitas est *status omnium bonorum aggregatione perfectus*; (p) ubi teste Hypponensi Præfule be-

Y 3

ta

(n) Apoc. 21. v. 4. (o) Isa. 51. v. 11.
(p) 1. 2. Q. 3. & 81.

ta mens possidet, quidquid cupit, nihilque nisi bonum cupit. (q) Hoc ipso enim quod DEUM habeat, qui infinitè bonus in se & infinitorum simul bonorum fons est, hoc ipso, inquam, infinitatem bonorum dominantis beatitudine possidet. Quod profectò eminentiam illius gloriae luculenter demonstrat; cum non solum incomprehensa ea, sed etiam infinita sit ob infinitudinem scilicet tum malorum, quæ excludit; tum bonorum, quæ includit.

Gaudete proin, & exultate, quicunque virtutis solidæ studiosi vivitis; nam recto tramite ad cœli atria tenditis, optata hac gaudiorum immensitate beandi. O cœlestis Jerusalem! (etiam vos cum illis terrestribus Seraphinis suspirare potestis) ô civitas sancta DEI! te amat cor meum! pulchritudinem tuam nimium desiderat mens mea! (r) O utinam illis Angelorum choris jam interessem! utinam cum beatissimis Spiritibus

(q) L. 3, de Trinit. c. 4. (r) Aug. in Soliloquii.

ritibus illis throno Conditoris jam assiste-
rem ! (s) Heu mihi ! quia incolatus
meus prolongatus est. (t) O ! quis mihi
dabit pennas sicut columba ? & volabo,
& quiescam. (u)

II. Porro quām plena insuper hæc
beatitudo sit futura, ipse Christus de-
clarat, dicens ; *mensuram bonam, & confertam, & coagitatam & superefflu-tem dabunt in sinum vestrum.* (a) Erit
quidem cœleste hoc præmium meri-
tis nostris (ut vulgariter loquar) com-
mensuratum & conforme ; nihilomi-
nus tamen erit *mensura bona, imò conferta & coagitata*, quin omnino *super-efluens* erit. Nam (ut ait Abbas Cla-
ravallensis) erit *mensura sine mensura,*
& talis, quæ non solùm laboribus
Electorum & desideriis respondebit;
sed quæ præterea munificam illam im-
mensæ benignitatis infinitonem adæ-
quabit.

*De his
beatitatis
perfecta
plenitu-
dine.*

Y 4

Quip-

(s) Greg. M. hom. 37. in Evang. (t) Psal.
119. v. 5. (u) Psal. 54. v. 7. (a) Luc. 6.
v. 38.

Quippe DEUS erit rationi plenitudo lucis: (prosequitur Bernardus) voluntati plenitudo pacis: memoriæ plenitudo consolationis. Primum faciet *Veritas* DEUS: secundum *Charitas* DEUS: tertium *Providentia* DEUS. (b) Ex hoc autem triplici *lucis*, *pacis*, & *consolationis* plenitudine necessariò profluet illa, de qua hic agimus, plenitudo beatitatis, in qua felicitas sanctorum post mortem consistit in cœlis; utpote ubi anima quoad omnes suas facultates perfectè est saturanda secundùm illud Davidis: *satiabor, cum apparuerit gloria tua.* (c)

1. Et in primis ad plenitudinem consolationis quod attinet, qua *Providentia* DEUS memoriam Beati explebit, is læta sorte totus quantus intrabit in ipsas potentias Domini, & ita immergetur in abyssum Divinitatis ejus, ut memoretur illius justitiae solius. (d) Nam sacrosanctam Trinitatem sibi semper summa cum luce præsentem habens,

(b) *Serm. II. inf Cant.* (c) *Psal. 16. v. 15.*
 (d) *Psal. 70. v. 16.*

bens, grata recordatione reminiscetur illam seriem gratiarum, quibus æterna Bonitas eum prævertit; mente recolet illum ordinem salutis, variosque casus, per quos eum DEI Providentia tam mirabiliter deduxit; ejus animo obversabuntur tentationes, pericula & lapsus, ex quibus suprema Sapientia occasionem sumpsit, eum in virtutis semitam revocandi.

Quàm puro autem exinde solatio ejusmodi Cœlicola sit afficiendus, quis erit sat explicando? Si enim Patriarcha Joseph adeò suavi solamine perfusus fuit, quando, acta reperens tempora, recordabatur, se per fratum invidiam, per Putipharis calumniam, & carceris squalores ad regiam dignitatem enectum fuisse; quanto solidiori gaudio diffuerit anima sancta, dum cernet, se per istos dolores, per illas ærumnas, per hanc pauperiem miseriamque ad summas delicias, gloriam & divitias provido ductu, nil tale opinantem, pervenisse; dum læto lumine de cœlis despiciet illos tot nau-

fragiis infames scopulos, scyllas & charybdes, quas horrendas inter procellas in æstuoso hoc mundi pelago felici fidere præternavigavit.

O ! quali voluptate vel sola hæc cogitatio eam replebit : ah ! potuissem & ego damnari ! potuissem excidere hac felicitate mea ! ô quantum illo anno , illo in loco , in illa societate salutis discrimin adivi ! ah ! si , illi ille cebræ cedendo , teperi indormiisssem ; si , illi illustrationi resistendo , virtutem solidam neglexissem ; si , in illo statu (vah ! horreo meminisse) mortis falce succisus , subito exspirasse , heu ! periisssem ; cœlo æternum extorris modò habitarem cum igne devorante , cum ardoribus sempiternis. (e) At (qui DEI favor est) restiti , vici , beata evasi , nunc felix sum , eróque æternum. O beatitudo ! . . . Quis profluentis inde gaudii plenitudinem declarabit ? O Domine ! quid ergo mirum , quod Cœlitæ recogitando , quam fidelis & bonus cum ipsis per vitæ cursum fueris , teste

teste regio Vate memoriam abundantia
suavitatis tuae grati eructent? (f)

2. Præterea ob plenitudinem lucis,
quam infundet *Veritas DEUS*, non
minor erit felicitas intellectus. Hic
enim non jam eminus per speculum in
anigmate, sed cominus facie ad faciem
(g) totam illam divinæ Naturæ per-
fectissimam formositatem perspicacissi-
mo aspectu intuebitur. Mysterium
S. S. Trinitatis omnemque perfectio-
num ejus incomprehensam immensi-
tatem acutissima mentis acie discernet;
& thesaurorum in Christo latentium
infinitudinem, uti & omnia etiam in-
tima Numinis arcana, diducto quasi
velo, lucidissima claritate introspiciet.
Nam (ut docet sanctus Venetorum
Patriarcha) anima beata DEI Verbo
fæcunda, eique clara visione inhærens,
cuncta DEI secreta uno cognoscet intuitu.
*Videbit DEUM in seipso & DEUM in
se, & se in DEO. Videbit omnes crea-
turas in DEO & DEUM in creaturis;*
atque

(f) Psal. 144. v. 7. (g) 1. Cor. 13. v. 12.

atque inde luce ineffabili ac latifica occlusus mentis totus erit circumfusus. (h)

O! quis gustus, quæ voluptas hæc erit? quanta ex hac plenitudine lucis dulcedo scaturiet? præcipuè cùm infinita Divinitatis pulchritudo tanta sit, ut si aperto vel ad momentum cœlo, ea damnatis solum instar fulguris intuenda præberetur, mox omnes orci spiritus ab incredibili illo, quo Creatorem aversantur, odio puncto temporis in summum illius amorem dulci violentia raptum irent. Et hinc miseri illi libenter plures sine fine gehennas passuri essent, si vel unico instanti illam intueri daretur. Imò ipsi etiam Beati mallent millies duplicates tartari pœnas sustinere, quām vel unico oculi noctu ab ejus aspectu cessare. Nempe adeò pulchra, excellens ac formosa supremæ illius Majestatis amabilitas est. Et en, ô anima! hujus tam immensæ pulchritudinis, hujus interminatae formositatis clarissima cognitio ac perspicacissima visio erit pars hæredi-

(h) S. Laur. Justin, Traët, de charit.

hæreditatis tuæ, (i) qua æternum
beaberis.

Eja igitur, ô nati cœlis animi! prævia in jubila læti erumpamus; (nam lætandi ratio abundantissima est) quoniam ibi videbimus DEUM, sicuti est.
(l) Hujus asserti ipsum Joannem auctorem nobis vademque habemus. *Audite proin omnes, qui timetis DEUM,*
(m) & magnas in spes assurgite! enī illam Potentiae, Fidelitatis, & Sapientiae immensitatem videbimus, sicuti est;
illam Justitiae, Bonitatis, & Misericordiae infinitatem videbimus, sicuti est;
illam Immutabilitatem, Providentiam,
Æternitatem videbimus, sicuti est; & in ea videbimus omnia. *Quid enim non videbunt, quærerit Gregorius, qui Videntem omnia vident?* (n) eaque videbimus perfectissimè; nam ibi teste Hypponensi Antistite in nobis erit rerum omnium scientia sine errore vel labore; quia DEI Sapientia de ipso suo fonte potabimur. (o)

O igi-

(i) Psal. 15. v. 5.

(l) I. Joan. 3. v. 2.

(m) Psal. 65. v. 16.

(n) Hom. in Evang.

(o) Lib. 21, de civita. DEI.

O igitur locum fortunatissimum!
O regiam limpidissimarum voluptatum! verè dilecta sunt tabernacula tua
Domine virtutum! ah! concupiscit ea, &
præ magnitudine desiderii deficit anima
mea; dum cogitat de atriis tuis. (p)
O gaudium super omne gaudium! (non
solùm Augustini, sed mea quoque su-
spiria sunt) quando intrabo in te, ut
videam DEUM meum in gloria sua,
sicuti est? quando veniet illa dies lœtiae
& exultationis, qua ingrediar domum
DEI, ut videam videntem me facie ad
faciem, & satietur desiderium meum?
(q) O sanctitas! quis te non ambiat,
& amet? cùm illa Patriarchæ Jacob
scala sis, cuius ope per virtutes tum
Theologicas tum morales quasi per
totidem gradus ad illam beatissimam
lucis plenitudinem eluctamur, quam
constituit Veritas DEUS.

3. At verò non solùm ibi videbi-
mus DEUM, sicuti est; sed etiam ama-
bimus; & quidem pro viribus eundem
solidèque amabimus. Unde in volun-
tatem

(p) Psal. 83. v. 1, (q) In Soliloqui,

tatem redundabit summa plenitudo pa-
cis, quām creabit *Charitas D E U S.*
Nam perspicua illius Divinitatis visio
non erit similis sterilibus illis lumini-
bus, quibus Numen ī hac vita sæ-
pius quidem cognoscimus, quin ta-
men charum habeamus. Cognitio
hæc erit fœcunda, & efficiet, ut, quod
sentimus, etiam gustemus: ut, quod
videmus, etiam diligamus; ut, miris
ardoribus inflammati, blanda vi in
Dilectum rapiamur.

Itaque non solūm intellectus dilu-
cidè agnosceret illam Pulchritudinem ac
Amabilitatem infinitam, quæ fons est
omnium pulchritudinum, omniumque
affectionum felix meta; sed eam volun-
tas quoque ardentissimo amore pro-
sequetur. Inde autem inexplicabile
gaudium orietur. Nam ô! quæ ju-
cunditas erit, amare bonum adeò
perfectum, illudque amare tam per-
fectè? intellectu & voluntate geminis
veluti brachiis arctissimè complecti
illud centrum omnis gloriæ & pro-
speritatis? ei intimè vinculo charita-
tis

tis uniri? omnimodè totum possidere,
& instar candardis ferri in illum ignem
divinum integrè transformari?

Enimvero si solum illa felicitate
bearemur, quæ naturaliter angelis de-
betur, ingens nihilominus beneficium
id foret; quid ergo erit, quòd eadem,
qua Christus fruitur, beatitate etiam
nos donandi simus? Sed quid dico,
eadem, qua Christus fruitur? imò
eadem illa (obstupescite ô Cherubini,
& divinam bonitatem adorate!) imò
eadem illa, qua Trinitas ipsa gaudet,
beatitudine etiam nos viles vermiculi
ditabimur. Illa ipsa quoad substan-
tiā opulentia, dignitas & lātitia,
qua orbis Creator tam dives, magnus
& felix est, erit pariter opulentia,
dignitas & lātitia nostra.

O verba dulci solatio plena! Er-
gōne tu ô DEUS! tu eris beatitudo,
satietas & possessio nostra? Ita est,
ô animæ electæ! in cœlo erimus bea-
ti illa ipsa beatitate, qua DEUS bea-
tus est, quamvis in diverso gradu. Il-
lud

lud ipsum bonum , quod eum ab omni retro æternitate abundantissimè saturavit , etiam nos contentissimos reddet. Illa ipsa veritas & bonitas , quæ Mentei divinam , etiam satiabit nostram. Intellectus noster non alia habebit lumina , voluntas nostra non alios nutriet ignes , cor nostrum non aliis ardebit votis. Illius sinus noster erit thronus , illius corona nostrum diadema , illius gloria nostra purpura , illius immensitas nostra ditio. Illius Sapientia erit nostrum scire , illius voluntas nostrum velle , illius potentia nostrum posse. Sedebimus cum eo in eadem sede : (r) edemus cum eo super eandem mensam : (s) regnabimus cum eo in eodem regno , nobis parato à constitutione mundi. (t)

Jam autem edicite ô mortales ! (Bernardi verba sunt) quid hac beatitudine beatius ? quid hac felicitate felicius ? quid hac sorte perfectius esse possit ? quid dulcior , quam vivere cum D E O , vivere

Pars III.

Z

de

(r) Apoc. 3. v. 21.
(t) Matth. 25. v. 34.

(s) Luc. 22. v. 30.

de DEO, esse cum DEO, esse in DEO, qui erit omnia in omnibus? (u) Quæ major plenitudo consolationis, lucis, & pacis optari possit, ac illa est, quam in memoria Providentia DEUS, in intellectu Veritas DEUS, in voluntate Charitas DEUS producit, conservat, ac intendit. O satietatem verè beatam! Enimvero homo non est, imò bruto hebetior, petra durior est, qui his auditis nulla illius patriæ desiderio flagrat.

O fons vitæ! ô vena aquarum viventium! etiam ego cum Hypponensi Præsule exclamo, quando veniam ad aquas dulcedinis tuæ de terra hac deserta, invia, & inaquosa, ut videam virtutem tuam, & gloriam tuam, & satiem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam! (x) O momentum millies fortunatum! quo ad tantam beatitatem admittar; quæ hoc ipso eminens & perfectissima est, quòd incomprehensa ea, infinita, ac adeò plena & satians sit. O horam exoptatissi-

(u) Serm. de ascensione. (x) Aug. in Soliloqui.

tatissimam ! qua mutui amoris dulcissimo complexu tu in me, & ego in te suavissimè conquiescam. O suavem virtutis semitam, quæ recto tramine nos illuc dducis ! Quis tantæ mercedis plenitudine ad te comparandam non incendatur ? illius, inquam, mercedis, quæ etiam exinde plurimum crescit, quod timendum minimè sit, ne ea minuatur copia illorum, qui illa fruuntur.

4. Nam (ut observat Augustinus) hæreditas Christi, qua cohæredes sumus, non minuitur copia possessorum, nec fit angustior numerositate cohæredum ; sed tanta est multis, quanta paucis : tanta singulis, quanta omnibus. (y) Quod idem S. Præsul alibi iteratò repetit, & inculcat his verbis : Regnum DEI pariter ab omnibus totum, & à singulis possidetur. Regnum DEI, crescente possessorum numero, non minuitur ; quia non dividitur. Unicuique integrum est ; quia concorditer habetur cum multis. (z)

Z 2

Imò

(y) In Psal. 49. (z) Serm. 18. de Verbis Domini.

Imò hæc ipsa Beatorum societas ac
innumera multitudo tantum abest, ut
minuat, ut potius summopere augear
eorundem lætitiae affluentiam. Nam
ex mente Aurelii erunt in cœlo *quot*
socii, tot gaudia: *quot Sancti, tot felici-*
tates æternæ. Dum enim quilibet
Sanctorum excellenti pulchritudine
decorus splendebit, tot quivis para-
disos habebit, *quot spectabit gloriæ*
socios.

Sed nec dictæ huic jucunditatum
satietati oberit diversitas graduum in
cœlo, qua beati inter se distinguen-
tur; licet enim, docente Paulo, ibi
alia sit claritas solis, alia claritas lunæ,
& alia claritas stellarum; imò licet
etiam stella à stella differat in claritate;
(aa) tamen Augustino teste *ibi non*
erit aliqua invidia disparis claritatis;
quoniam regnabit in omnibus unitas cha-
ritatis. (bb) Omnes enim inter se
conjuncti erunt tanquam vivi ejusdem
ædificii lapides, (quæ Apostoli com-
paratio est) quorum alii aliis innitun-
tur,

(aa) *I. Cor. 15. v. 41.* (bb) *Super Joannem,*

tur, omnes super eodem fundamento positi, (cc) & simul constituentes magnificum illud templum, in quo divinæ Majestati perpetuò offeretur *sacrificium laudis.* (dd) Et hinc quisque illorum sua sorte contentissimus erit. Nulla inter eos regnabit desideriorum, sententiarum, consiliorum ac intentionum diversitas. Nulla erit similitas, nulla suspicio, omnes eodem spiritu animati felices vivent; & summa beatitatis plenitudine, non obstante sociorum copia & gloriæ differentia, perfuentur.

O Superi! quis in terris comprehendere poterit eminentes illas dulcedines, quibus Electi beantur in cœlis? Nam ibi non solum aderit, quidquid optatur; sed quidquid insuper requiritur, ne quid amplius optetur. Cor erit plenum, mens contenta, anima satur; hæc ipsa tamen *saturitas* (ut ait Gregorius Magnus) *habebit appetitum, & appetitus pariet saturitatem.* (ee) Erunt semper pleni teste Augu-

Z 3 stino,

(cc) Ephes. 2. v. 20. (dd) Tob. 8. v. 19.
(ee) Hom. 18. in Evang.

stino, & semper avidi; quia ibi nec desiderium pœnam generat, nec satietas fastidium. (ff)

DEUS non tantum eis ex ambulante in circum calice divinum nectar paulatim sorbillandum propinabit; sed torrente voluptatis potabit eos. Unde non tantum satiabuntur, sed omnino inebriabuntur ab ubertate domus DEI. (gg) Et hinc gaudium Domini non intrabit in cor ipsorum; (nam spatium foret nimis angustum, lætitia nimis circumscripta) sed ipsi intrabunt in gaudium Domini. (hh) Ipsi sese totos quantos immergent illi omnium deliciarum oceano; dilatante DEO per miraculum cor servi, ut secundum totam plenitudinem suam capere possit gaudium Domini. Quæ omnia certè beatitudinem illam omnino plenissimam ac talem fore demonstrant, ut Numinis Omnipotentia non possit, & illius Sapientia non sciat nobis dare meliorem & majorem quoad rem ipsam

(ff) Lib. 21. de civit. DEI cap. 24. (gg)
Psal. 35. v. 9. (hh) Matth. 25. v. 21.

sam beatitatem , quam Electis revera-
det , dando seipsum : *ego merces tua;*
(ii) exhauriendo (ut ita dicam) om-
nes thesauros Divinitatis suæ , solùm ut
eos abundantissimè beatos reddat ; id-
que (ô plaudite Cœlites !) aeternūm .

O verè stupendum beneficentia pro-
digium ! O mortales ! en ! immensa
illa & nullius indiga Bonitas omnes
Divinitatis suæ thesauros exhauiet , ut
nos plenè & aeternūm beatos reddat ;
plenè & aeternūm . O voces suavissimo
sensu refertas ! gemini vos cardines
estis , circa quos omnis Cœlicolarum
gloria circumvolveretur . Et hinc Sân-
ctorum lætitia à Davide nunc *torrentis*
nomine , nunc *fontis* exprimitur ; (ii)
torrentis quidem propter voluptatum
affluentiam , eorum corda inundantem :
fontis verò propter illarum perennita-
tem , nunquam arescentem . Unde se-
quitur , felicitatem animæ virtutis stu-
diosæ summam omnino ac inexplica-
bilem fore tum *ob beatitatis* , qua con-
stat , *plenitudinem* ; uti haetenus osten-

Z 4

sum :

(ii) Gen. 15. v. 1.

(ii) Psal. 35. v. 9. & 10.

sum : tum ob æternitatis , qua durat , certitudinem ; quod alterum est beatæ illius sortis complementum .

§. II.

*De beatæ æternitatis
certitudine.*

I.
*De felici-
tatis San-
ctorum æ-
ternitate.*

O destinatæ cœlis animæ ! gratas in laudes , pia in jubila crebri erumpite ! nam , quæ vobis parantur , gaudia æternūm durabunt . Ita est : deliciæ , quæ justos ibi manent , erunt æternæ , perennes , perpetuæ . In illo enim jucunditatis regno nulla unquam existet causa , quæ exigat animæ spiritalis destructionem : nec ullum unquam dabitur peccatum , quod postulet ejus ejectionem : nec unquam deficiet finis , qui experat ejus conservationem . Cùm enim is situs sit in oblatione Numinis videndi , amandi , possidendi ; hoc autem felici necessitate non possit non semper existere ; etiam ratio conservandi animam nullo unquam eventu cessare poterit .

terit. Unde cùm ea sit immortalis, sempiternam pariter esse beatam ejus sortem, oportet.

Adhæc parata Sanctis gloria potest esse æterna; cùm D E I potentia nullis limitibus sit circumscripta: dein *debet* esse æternam; id enim exigit tum divini amoris infinitudo, tum largitatis ejus magnificentia: imò *debet* esse æterna; aliàs non responderet merci à Christo pro ea expositæ. Is enim, pro illa hæreditate nobis comparanda, suo Patri exsolvit lytrum valoris infiniti, sanguinem scilicet vitamque suam. Ergo, ut detur proportio inter laborem & mercedem, inter pretium & mercem, debent paradisi oblectamenta, cùm intensione non possint, saltem duratione infinita esse ac interminata.

Accedit, quòd sapientissimus ille D E U S , qui infinitè fidelis & potens est in adimplendis à se promissis, tum in veteri tum nova lege, interposito jurejurando, ac repetitis vicibus enun-

ciarit, Electorum præmia fore perennia, dicendo: *justi in perpetuum vivent*: (a) erit lætitia sempiterna super capita eorum: (b) fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates: (c) regnabunt in secula seculorum. (d) Ut proin cœlestis patriæ perennitas unum ex primariis fidei nostræ dogmatis sit, de quo vel dubitare impium, temerarium, hæreticum est.

Jure igitur Augustinus exclamat: ô regnum beatitudinis æterne! ubi juvenus nunquam senescit, amor nunquam tepeſcit, sanitas nunquam marcescit, lætitia nunquam decrescit, vita terminum nescit; (e) te indubitanter credo, firmiter spero, ardenter desidero. O quando tandem instabilis animi miseras vicissitudines constanti immutabilitate solidabis?

Equidem omnis excellentia mundi paulatim interit, & cum mortalibus
ipſis

(a) Sap. 5. v. 16. (b) Isa. 35. v. 10. (c)
Dan. 12. v. 3, (d) Apoc. 22. v. 5. (e) Lib.
1. c. 15. Soliloqui.

ipsis tumulatur. Omnes illi terrestres
dii ac orbis monarchæ, quos olim ut
terræ numina adulantes colebant aulæ,
cum omni purpurea majestate sua sce-
triique potentia vix totam suo cinere
nunc implent urnam ; quique olim
erant universi terror, nunc sunt mag-
num inane, ac oblivionis caligine ob-
litteratum nihil. Aliquantisper qui-
dem eorundem fama percrebuit ; sed
quoniam tempus eorum suis limitibus
continebatur, *periit memoria eorum cum*
sonitu. (f) Quot summi viri & an-
tiquitatis heroes nunc in tenebris ja-
cent, de quibus nemo amplius loqui-
tur, nemo cogitat. Omnis eorum
pompa ac nominis splendor instar ig-
nis fatui aut tenuis fumi evanuit.

At verò, ô amantes virtutis animæ !
at claritas justorum in illa siderum re-
gia nunquam interibit. Donec DEUS
erit DEUS, teste regio Psalte memo-
ria eorum in benedictione erit : *in me-*
moria æterna erit justus. (g) Adve-
niet extremi judicii dies : interitione
peri-

(f) Psal. 9. v. 7. (g) Psal. 111. v. 6.

peribit universa hæc orbis machina : post mundi interitum effluent centum millia annorum , ac post hos denuo elabentur plures centenæ myriades annorum ; & tamen nec unicum adhuc momentum à fortunata æternitate decerpsum erit. Denuo præteribunt tot millia sæculorum , quot arborum folia numerantur ; & Cœlitum beatitas tunc quasi primùm incipiet , & quodammodo renascetur. Necdum satis immensa hac annorum serie elapsa , iterum tot sæcula effluent , quot atomi in aëre , quot arenulæ in terra computantur ; & en ! Beati semper erunt beati , semper felices ; & quidem (quod rei caput est) summa beatitudine felices.

Si enim ô Domine ! secundūm Davidis effatum *melior est dies una in atriis tuis super millia*, (h) id est , super mille lustra , quæ in omnibus excogitandis & possibilibus deliciis ac honoribus in his terris viverentur ; quid ergo erit perpetuò hac ipsa felicitate perfrui ? Si unica

(h) Psal. 83. v. 11.

unica dies , imò unica hora in illa
cœlesti regione transacta melior est
ac suavior quàm optimorum in hoc
mundo annorum infinitudo ; quid
erit, sæculum , myriadem , aut mille
myriades annorum in illo deliciarum
mari naufragum exegisse ?

Et tamen immani hac lustrorum
intercapedine ac sæculorum serie evo-
luta , necdum ad exitum æternitatis ,
imò nec ad ejus principium pertigi-
mus ; illius enim mensura non tem-
pus, sed unicus DEUS est, qui nullam
habet in existendo mensuram , initium
nullum, medium, aut finem nullum. O
beata æternitas ! cujus peripheria est abs-
que termino , cujus linea sunt *semper*
& *nunquam*, cujus centrum est cumu-
lus omnium bonorum ; tu mihi post-
hac votorum meta , tu actionum re-
gula , & ad seständam perfectionem
perenne incitamentum eris. Tui ob-
tinendi spes in virtutis semita omne
asperum lene , omne amarum suave ,
omne ponderosum leve mihi reddet
jucundumque.

II. At verò quod ingens his pon-
De hujus dus addit, est vitæ hujus gloriose se-
eternita-
tis certi-
tudine. curitas ac *certitudo* de illa nunquam in
 omne ævum amittenda. Id quod in-
 finitæ illius ac æternæ felicitatis singu-
 lare quoddam condimentum est ac
 eminens complementum. Nam scire,
 felicem hanc sortem sempiternam fore,
 & de hac veritate æquè securum vi-
 vere ac de Trinitatis immortalitate;
 id enimvero cœlestis coronæ pretio-
 fissimum margariton est. Lapis au-
 tem angularis, cui hæc securitas tan-
 quam fundamento innititur, est ipsa
 fallere, ac falli nescia authoritas divi-
 na, qua interposita, Supremum Nu-
 men id amantibus se, sacrosanctè pro-
 misit. Id quod fidenti voce testabun-
 tur quatuor Evangelii scriptores, nec
 non gemini hinc Apostolorum, inde
 Prophetarum chori, qui unanimi af-
 sensu affirmabunt, hanc æterni Sena-
 tūs sponsionem tum calamo, tum lin-
 gua per omnem terram à se cœli jussu
 evulgatam fuisse. Imò Beati in ipso
 D E O velut in speculo, Eundem id
 pollicitum esse, clarissimo ac omne
 dubi-

dubium excludente intuitu ipsimē conspicient.

Jam autem perfectissimam Mentem illam his suis tam solennibus promis- sis stare vel nolle, vel nequire, utrumque luculenter repugnat ; hancque re- pugnantiam Cœlites evidenti luce cog- noscent, nixi geminis illis spei nostræ basibus ac columnis scilicet Majestatis illius inexhaustæ potentiae, qua sem- per potest ; Eiusque interminatae fide- litati, qua certò volet implere, quæcunque spopondit ; quarum perfectio- num immensitatem ac inseparabilem cum Divinitate nexum Electi intimè pernoscent. Ergo certitudine omni evidentia certiori securissimi erunt de suæ beatitatis perennitate.

Et profectò de hoc dogmate si cer- ti non essent, nec beati forent. Nam (ut asserit Augustinus) *illa beatitudo vera non est, de cuius aeternitate dubi- tatur.* (i) Timor hac prosperitate denuo excidendi, à visione hujus tan-

tae

(i) Lib. 2, de civit. DEI,

tæ pulchritudinis cum tempore cessandi: ab amore hujus tantæ amabilitatis aliquando remittendi, hic, inquam, metus foret gutta fellis, quæ omne illud voluptatum mare amaricaret: foret aculeus, qui mentem perenni vulnera sauciaret: foret tinea, quæ gloriæ stolam edaci dente corrumperet. Verbō: cœlum desineret esse cœlum, nisi cœlicolæ de ejus perpetuitate securi viverent: nec foret Sanctorum merces adeò magna nimis, (1) si ea hac qualitate careret.

Absit igitur, ô Bonitas infinita! absit tam parca de tua largitate suspicio. Possidebunt te Cœlites sine ulla formidine te unquam perdendi. Illorum conditio ob perennitatis, qua ea continuabitur, securitatem beatissima erit. Amœna hæc cogitatio semper eorundem memoriae obversabitur: beatus sum, in cœlo sum, eroque æternū: cor meum innatat æquori purissimarum deliciarum, eiisque innatabit æternū: inexplicabilem ac perfectissi-

(1) Gen. 15, v. 1.

festissimam beatitudinem possideo,
eamque possumus aeternum! O quis
jubilus, quod gaudium, quæ pacis
ubertas haec erit? Ex his abunde pa-
tet, illam, qua Justi post mortem in
coelis perfruentur, gloriam ingentem
omnino ac incomprehensam fore non
solùm ob beatitatis, qua constat, ple-
nitudinem; sed etiam aeternitatis, qua
durat, certitudinem. id quod biparti-
tum hujus capituli argumentum erat.

Hæc igitur cum ita sint; ergo om-
ni conatu ad solidæ virtutis culmen
est eluctandum, ut illa voluptatum
sede eò certius & copiosius potiamur.
ergo omnes asperitates, quæ spinosam
perfectionis viam decurrendo molles
offendunt plantas, ob tantæ mercedis
spem sunt flocci pendendæ. ergo
immaniter stulti, ac sibimet ipsis in-
fensi sunt, qui tot gradus aeternæ il-
litis felicitatis negligunt, quot pios
actus omitunt, aut gratiis rebelles dis-
sentient; qui tot gemmas ex illa cœ-
lesti corona irreparabili jactura per-
dunt, quot eas augendi occasiones sto-

lidi spernunt. Verbō : cùm tanta sit illius regiæ pulchritudo , ergo homines non sunt, qui non majori ac bruta illius patriæ desiderio flagrant; nec merentur cœlum , qui indifferenti illud oculo aspiciunt: qui non constanter fugiunt, generosè agunt, & fortiter tolerant, quidquid ab eo abducit, ad illud perducit , aut illius lætitiam intendit.

O mortales! oculos, quæso, in altum attollite! en! datur paradisus, isqué est creatus pro nobis. Hujus paradiſi gaudia sunt infinita , sunt æterna , nobisque certa , modò velimus. Pretium, quo ille ab hominibus comparatur, est modicum; nam omnium Dominus *pro nihilo salvos faciet eos.*
 (m) Hæc in sacris Paganis affirmat æquè fidelis ac verax DEUS. Ad hæc jam quæ nobis mens? Evidem hoc fidei dogma ore profitemur; sed num etiam corde id seriò credimus? De hoc dubitandi plurimam sanè causam suppeditat nostra vivendi ratio.

Quæ

Quæ enim hæc fides est, iis, quæ de illius aulæ magnificentia narranrur, assensum præbere; & tamen ita illius immemores semper ac prodigos vivere? scire, non esse condignas passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis; (n) & tamen ob quamlibet difficultatem arctam, quæ illuc dicit, semitam relinquere? O Superi! dementes terricolæ continuò querimur de miseria mundi; & tamen nil solliciti sumus de beatitate poli. Æsopici instar canis umbræ fugacis boni inhiamus; & suminæ Bonitatis fontem consequi negligimus. Multo sudore opes coacervamus in terris, & contemnimus thesaurum non deficientem in cælis. (o) Quis huic torpori non ingemiscat?

Quin reperire est non paucos, qui eò vesaniae prolabuntur, ut immensum illud beatitudinis regnum pro turpi illecebra, vili recula, honoris fumo, cineris pugillo dæmoni vendere non verentur. Imò invenire est Chri-

Aa 2 stia-

(n) Rom. 8. v. 18. (o) Luc. 12. v. 33.

stianos, qui juri ad illam cœlestem patriam renunciant; licet gaudia illicius infinita esse ac æterna credant; licet suum inde exilium cum sempiternis tartarorum rogis conjunctum esse cognoscant, & quidem ah! contremiscant columnæ firmamenti, & tremant fundamenta terræ! & quidem pro re ô fulmina! quæ manus vos moratur? pro momentanea vah! vocem resorbet pudor! Quid ergo mirum, quod dilatet *infernus* *animam* *suum* (p) ad deglutienda hæc orbis monstra? & quod *ignis* & *sulphur* & *spiritus* *procellarum* sit pars *calicis* eorum? (q)

O Domine! ne igitur simili fato etiam ego involvar, cum illa muliere accendam fidei lucernam, everram conscientiæ domum, tantæque felicitatis desiderio incensus, queram, donec inveniam hanc summi pretii drachmam. (r)
Credo, me, si in hac tibi vita fideli-
ter serviero, ac virtutis solidæ amans
vixe-

(p) Isa. 5. v. 14. (q) Psal. 10. v. 7. (r)
Luc. 15. v. 8.

vixero , post mortem æterna jucunditate perfruiturum , atque ingressurum in ædem gloriæ tuæ , ubi adimplebis me latitia cum vultu tuo ; (s) ubi aderunt cuncta , quæcunque opto ; & aberunt omnia , quæcunque metuo ; ubi erit voluptas sine dolore , pax sine bello , quies sine tumultu , vita sine fine . verbô : ubi erit beatitatis plenitudo , & æternitatis certitudo . Spero ô DEUS ! in te me visurum , quidquid pulchrum est : amaturum , quidquid bonum : gustaturum , quidquid suave : auditurum , quidquid harmonicum potest excogitari . Desidero cum coelicolis te videre , te diligere , te possidere , te frui ; videre primam Veritatem , diligere amabilissimam Pulchritudinem , possidere summam Bonitatem , frui sempiterna Felicitate . O ! quando transibo in locum tabernaculi tam admirabilis ? (t)

(s) Psal. 15. v. 11. (t) Psal. 41. v. 5.

Aa 3 §. III.

§. III.

Conclusiones inde deducendæ.

Cœlitum gaudia, prout ex hac tenuis dictis intelleximus, sunt incomprehensa & infinita: sunt æterna & certa. Electorum beatitas ob suam plenitudinem est perfecta. Paradisi æternitas ob suam certitudinem est consummata. Verbō: *merces sanctorum* (Bernardi oraculum est) tam magna est, quod non potest mensurari: tam copiosa, quod non potest finiri: tam pretiosa, quod non potest estimari. (a)

Jam autem ex his quid concludimus? Ergo (infert Hieronymus) nullus labor durus, nullum tempus longum videri debet, quo premium perenne acquiritur. (b) Et meritò; cùm enim Beatorum gloria tum ob felicitatis suæ satietatem, tum ob exploratam ejus perpetuitatem inexplicabilis sit: ergo 1. nihil non fugiendum: 2. nihil non agendum: 3. nihil non patiendum est,

ut

(a) Lib. de considerat. (b) in Epist.

ut tam gloria sorte potiamur. Tres
has conclusiones nonnihil attentiūs
præsenti paragraphe expendemus.

I. Justorum in cœlis deliciae sunt
infinitæ, sunt æternæ. Ergo nihil ^{I.}
non fugiendum est, ut iis beemur; id ^{Ergo fu-}
est: ergo vitandum est omne illud, ^{giendum}
quod abducit à cœlo; quamvis id ma-
nu & pede utilius, oculo & vita cha-
rius foret. Ita expressis verbis divi-
nus Legislator juber, dicens: si manus
tua vel pes tuus scandalizat te, tibiique
lapsus illicium est, abscide eum, &
projice abs te. Et si oculus tuus scanda-
lizat te, erue eum, & projice abs te;
bonum tibi est, cum uno oculo debilem
vel claudum in vitam intrare, quam duos
oculos, duas manus, vel duos pedes ha-
bentem, mitti in gehennam ignis. (c)
Hæc novæ legis Auctor Christus.

Et nihilominus (vah protervam ho-
minum cæcitatem!) & nihilominus
invenire est mortalium inumeros,
qui licet hoc credant, tamen impa-

A a 4 vidi

(c) Matth. 18. v. 8.

vidi peccant; qui pro vili lucro infinita, pro momentanea voluptate æterna, pro dubio honore certa Electorum gaudia infami nundinatione vendunt, ac alienant; qui beatas sedes illas tam parum ac haram curant; itaque vivunt, ac si illa immortalitatis regio non nisi pro brutis creata foret.

O Christiane! sensus, quæso, collige, ac divino lumini mentem pande! en! peccatum lethale te jure ad cœlum privat; hæc credis, & tamen delinquis. quæ hæc fides? O Religiose? illa venialis noxa te sensim ad mortiferam perducet, & sic à Cœlitum societate abducet; hæc vides, nec tamen caves. quæ hæc religio? O mundane! hæc familiaritas, hic vitæ status, hoc officium tibi salutis impedimentum, ruinæ occasio, perditionis initium sunt; hæc scis, nec tamen fugis. quæ hæc prudentia? O inveterate dierum malorum! (d) hæc prava consuetudo te gloriæ stola exutum,

sty-

(d) Dan. 13. v. 52,

stygiis ignibus certo certius mancipabit ; hoc ipse tu clare provides , nec tamen emendas. quæ hæc stupiditas ? Heu ! miser ! dehiscit jam tellus , tonat cœlum , hiat tartarus ; & tu ad orci marginem securus ludis. Immicens tibi vindex Justiciæ romphæa jam inopinæ mortis fatalem intentat iustum , & tu animæ prodigus dormitans ster-
tis ; hisque tonitruis adeò non ex-
citaris , ut potius ferali veterno pro-
fundius indormias ; & tamen æter-
nam tu quietem speras. Vah ! im-
piam spem , cuius consummatio in com-
bustionem ! (e)

At oppones tu mihi , grave nimis
ac difficile tibi accidere , illud vitium
corrigere , istam occasionem fugere ,
hanc consuetudinem deponere. At
peto à te ego , ut stelliferum illud pa-
latium intuearis , ut illam sempiternæ
beatitatis infinitudinem consideres , &
parati tibi solii excelsitatem perpendas.
Age , an ejusmodi aspectus piaque me-
ditatio minus efficere in te Christiano

A a 5

pof-

(e) Hebræ. 6. v. 8.

possit, ac olim ea in juvene Machabæo valuit?

Dum enim Rex Antiochus natu minimum ex illa heroum stirpe ingentibus tum promissis, tum minis ad deserendas leges paternas hortaretur, mater ob teneram filii ætatem de ejus firmitate sollicita eundem in vera fide non nisi spe cœlestis patriæ confirmavit, his illum verbis alloquendo: *peto, nate! ut aspicias ad cœlum.*

(f) En! hic in altis te laureatus exspectat fratrum chorus; his brevi sociatus, beata pariter vives sorte; ibi momentaneum & leve tribulationis æternum gloriae pondus consequetur.

(g) Id unum proin à te peto, nate! ut cœlum aspicias, ut cœlum cogites, ut illius felicitatem memori mente revolvas. Dictum, factum: aspexit, cogitavit, revolvit. & en! generosa voce insultans tyranno, ejusque tormenta deridens, fratrum vestigia secutus, animam & corpus tra-

(f) 2. Mach. 7. v. 28. (g) 2. Cor. 4.
v. 17.

tradidit pro patris legibus crucianum. (h)

Quod Machabæa hæc suo filio, idem cuilibet nostrum Deipara Virgo cœlesti è throno inclamat: *peto nate, ut aspicias ad cælum.* Quando alastor Stygius temptationum exercitu in te irruit; quando subdola caro suis blanditiis tibi pedicas struit, aut magico mundus sibilo te incantare contendit; mox radiantes siderum orbes contemplare: promissam victori lauream intuere: uni lanci impone delicias plenitudine inexhaustas, duratione perennes; alteri verò impone illam voluptatem, illud commodum, illumque honorem, quem ex hoc peccato, ex illa appetentia aut prava motione percipere cupis, affectasque; quidve alteri præponderet, æquabili statera sedulò expende. Ad tuæmet rationis tribunal jam appello: ipesus tu judica, an, non dicam, Christiani, sed vel hominis sit, gaudia infinita & æterna cum modica delectatione, eaque transito-

sitoria commutare? . . . Hic gres-
sum fige; quamque olim sententiam
sub mortem judex anima sit latura,
providus expende.

Et profectò si illa primi gradū
amentia fuit, qua Rex Symmachus
integrum regnum pro haustu frigidæ,
& Esavus fratri Jacobo *pro lentis edulio*
primogenita vendidit; (i) quanta ergo
insania non erit, incomprehensam ac
interminatam paradisi gloriam pro le-
vi oblectamento, pro modico lucello,
pro honoris nihilo dilapidare, sper-
nere, & abdicare? & quidem abdicare
sine animi ægritudine, aut pedissequo
facti mœrore.

Symmachus & Esau rei solum ter-
renæ ac temporariæ jacturam subie-
runt; & tamen mox post patratum à
se facinus prior amarissimè flevit; alter
verò *consternatus irruxit clamore magno*.
(1) Et Christianus (ah lugete custo-
des Angeli!) Christianus, postquam
propter pugillum hordez, & fragmen pa-
nis,

(i) Gen. 25. v. 33. (1) Gen. 27. v. 34.

nis, (m) vesana temeritate sese exuit
jure ad integrum summæ beatitatis in-
finitudinem, is prono in jocos ore
atque ad saltum pede futurorum im-
providus abit, rem parvi pendens. (n)
O stolide nundinator! si servus tuus
ingentis pretii geminam pro vili vitro
commutaret, sæva irarum procellâ in-
cundem detonares. interim tu cœlum
pro cœno vendis, & rides!

At jam iterum confitebor, ais:
damnum irreparabile haud est: per
pœnitentiam recuperari amissum po-
test. Verùm mi bone, quis de gra-
tia te, nec non de tempore seriò pœ-
nitendi securum reddidit? Per gravem
noxiam jus omne ad paradisum perdi,
res certa est; num autem animum
sincero dolore sis expiaturus, dubium
omnino ac valde lubricum est. Jam
verò ánce prudentis est, incerto casui
beatam æternitatem exponere?

Sed ponamus, benignum Numen
tempus tibi & gratiam ad resipiscen-
dum

(m) Ezech. 13. v. 19. (n) Gen. 25. v. 33.

dum gratuito affectu largiturum; quo cœlesti oraculo compertum habes, te utroque hoc dono rite usurum? Innumeris jam tempus & gratia ad pœnitendum negata est; innumeris etiamsi tempus & gratiam habuerint, tamen utroque abusi, sceleribus immortui sunt. quod innumeris contigit, cur non etiam tibi evenire queat?

Ah! infelix! potes in peccato mori. ita est ô prævaricator! audi, & totis artibus contremisce! potes in peccato mori. id autem justo DEI iudicio si fiat, actum est de anima, actum de cœlesti patria, & quidem jactura irreparabili. Hæc credis, nec tamen mentem lethali piaculo fœdare horres? O insane! non auderes aureorum decadem adeò incertæ sorti committere; & audes cœlum? & hoc audet (stupete cœlites!) non solùm Turca aliquis, Brasilus, aut Scytha; sed Christianus, qui divina certitudine hæc se tenere profitetur; imò qui non rarò id ipsum quoque aliis pro conctione proponit, & inculcat. Enim vero

vero aut fides abjuranda est, aut mores mutandi: aut spei ad paradisum, aut actæ hactenus vitæ renuncian-
dum est.

O magne siderum Rex! tu fecisti potentiam in brachio tuo, & quasi omnes thesauros Sapientiæ tuæ exhau-
fisti, ut mihi æternam infinitæ felici-
tatis sedem præparares; Christus, ut
illam mihi compararet, copiosos san-
guinis rivos effudit; & ego hunc ip-
sum gloriæ thronum ob crepundia ne-
gligo! At pudet me amentiæ meæ...
Deinceps cane pejus & angue declina-
bo, fugiam, & aversabor, quidquid
ab illa voluptatum infinitudine abdu-
cit; videlicet omne peccatum, pec-
candiique occasionem. Potius jam
nunc statim subitanea morte è vivis
me tolle, ô vitæ arbiter DEUS! quàm
me sinas longiori ævo attingere infelix
illud momentum, quo me provides,
gravi scelere immensam Amabilitatem
tuam offensurum.

II. At non sufficit, solerti cura vi-
tasse, quidquid abducit à cœlo; in- ^{II.} Ergo
agen-
gen-

dum est, & gentibus insuper animis etiam agen-
amplecten- dum est, & in praxin deducendum,
dum, quidquid adducit ad cœlum, utut aspe-
conducit rum id ac difficile sit. Electorum
ad cœlum. gaudia sunt infinita, sunt perennia;
 ergo ut iis potiamur, arripienda sunt
 omnia illa subsidia, omnes illæ virtu-
 tes sunt exercendæ, & omnes ample-
 ctendæ asperitates, quæ tutiori tramite
 nos illuc perducunt. Id non solum
 ratio dictat, sed etiam nostrî amor
 suadet.

Quid enim? An non sibimet ipsi
 summè infensus est, qui paratum sibi
 solium conscendere, oblatumque sibi
 regnum accipere ignavus tardat, aut
 renuit? Præcipue cùm ille, qui pro
 tanta mercede exigitur, labor exiguis
 omnino ac facilis sit. Verum qui-
 dem est, quòd æterno divini Senatûs
 decreto nemo coronetur, nisi qui legiti-
 mè certaverit; (a) quòd nemo acci-
 piat coronam vitæ, nisi cùm probatus
 fuerit; (b) quódque solum vincenti
 detur edere de ligno vitæ, quod est in

para-

(a) 2. Tim. 2. v. 5.

(b) Jac. 1. v. 12.

paradiso; (c) adeoque quod pugnandum nobis, patiendum, ac triumphandum sit, ut ascendamus in hanc gloriae palmam, & apprehendamus frumentum ejus. (d)

Nihilominus verum etiam est, quod asserit Gentium Doctor Paulus, nempe id quod supra modum æternæ gloriæ pondus operatur in nobis, in præsentè momentaneum & leve tribulationis esse; (e) ita quidem ut hæc ipsa parvitas laboris, quo tanta beatitas comparatur in terris, plurimum augeat felicitatem justorum in cœlis. Ingenti enim solatio diffluunt animæ beatæ, dum vitæ cursum recolendo, perpendunt, se in stadio tam brevi tempore currendo tamen bravium comprehendisse; (f) se tam modico sudore hereditatem incorruptibilem & incontaminatam & immarcescibilem acquisivisse; (g) se tam levi impendio illud cœleste drachma, illam inæstimabi-

Pars III.

B b lem

(c) Apoc. 2. v. 7.
(e) 2. Cor. 4. v. 17.
(g) 1. Petr. 1. v. 4.

(d) Cant. 7. v. 8.
(f) 1. Cor. 9. v. 24.

lem margaritam , illumque tam divitem thesaurum reperisse , pro quo emendo omnia esse vendenda ipse Salvator docet. (h) Nam quantumcumque impendamus conatum , semper is levus & parvus est , sive dein ille spectetur in se , sive comparetur cum susceptis pro mundo laboribus.

I. Inprimis enim labor is modicus est *in se spectatus*. Nam solummodo requiritur , ut agamus id , quod Sapientissimus & que ac mitissimus , nostrum amantissimus ac humanæ fragilitatis intimè conscius Legislator jubet secundùm illud Christi effatum : *si vis ad vitam ingredi , serva mandata*. (i) hæc autem suave jugum esse ac onus leve , eò minus inficiari licet ; cùm id ipius Servator doceat ; (l) qui insuper ea omnia , ne nos eorum multitudo gravaret , ad duo solum capita reduxit , nempe ut DEUM amemus plus quam nos , & proximum sicuti nos

(h) Matth. 13. v. 46. (i) Matth. 19. v. 17.

(l) Matth. 11. v. 30.

nos. nam in his duobus mandatis universa lex pendet & prophetæ. (m)

Jam autem vos ipsos hic judices volo, quicunque hæc legitis; edicite, an jure hoc arduum nimis ac difficile accidat, ne dicam, Christiano *verbis fidei enutrito*, (n) sed vel homini sociali vitæ assueto? O natæ amoribus mentes! ergóne asperum adeò ac durum sit, incomprehensam Pulchritudinem, infinitam Amabilitatem, omniumque perfectionum individuam societatem majori charitate amplecti, stringere, ac prosequi, quām saccum stercorum, nidum vermium, pugillum cinerum; quām pus, paleam, nihilum? (hoc enim es, quicunque homo es) Ergóne adeò grave sit, nec proximo inferre, quod tibi fieri vetas, malum? hoc, inquam, opersum quid & magnum homini, eiisque Christiano sit?

O Amor divine! tu hominem charitate perpetua, æterna, gratuita am-

B b 2 plexa-

(m) Matth. 22. v. 40. (n) 1. Tim. 4. v. 6.

plexaris, ac beneficiorum infinitudine cumulas; & homini (vah scelus!) homini ratione prædicto, tot beneficiis prævento Te non odisse, nulla graviori noxa laceſſere, totis viribus te plusquam ſe, etiam in proximo amare, laboriosum nimis aut omnino impossibile videatur? Ah! ſola rei hujuſ memoria ingenuam mentem iuſta indignatione compleat, ac luculenter demonstrat, levem eſſe omnem neceſſarium pro cœlo conatum, ſi iſ ſecundūm ſe ſpectetur.

2. Præterea labor, quo æternum gloriæ bravium acquiritur, facilis quoque & exiguus eſt, ſi comparetur cum iis, qui pro mundo exantlantur, ſudoribus vigiliisque. Pone tibi ob oculos patrem familias, mercatorem, advocationem, judicem, aulicum, regiumque ministrum. O quot noctes ducunt insomnes? quam continuis vexantur curis? quam vanis impallescunt studiis? quot ſuspicionibus agitantur? timoribus anguntur? anxietatibus cruciantur, ut opum aliquid aut hono-

honorum, ut dubium aliquem ac nuntiantem Principis favorem aucupentur. Considera infimæ sortis homines ; proh ! quantopere miseri promodico lucro diu noctuque non laborant, algent, & sudant ? Denique quid non molestiæ, periculi, & miseriæ lucelli spe milites & nautæ superant, tolerantque ?

Componantur jam hi conatus cum illo conamine, quod pro obtinendo Cœlitum regno supremum Numen requirit : comparetur jugum mundi cum jugo Christi : conferantur præcepta regum terræ cum mandatis astrorum Domini ; & illa hæc arduitate sua multum excedere deprehendemus. Certè si ille avarus Euclio à lethali noxa abstinendo lucrari posset divitem auri venam argentiisque gazam ; si ambitioso illi aut voluptuoso homini hac eadem impensa potestis imperii thronum descendere, aut cupito deliciarum regno potiri daretur, tali culpa sibi procul dubio interdicturi essent. Et en ! hac ipsa merce thesaurorum

maximum, perennis regni solium, & quandam voluptatum immensitatem nobis acquirere possumus; & tamen de conditionis difficultate molles conquerimur; illudque abnuimus agere pro cœlo, quod alii tam promptè faciunt pro lucello.

O Superi! quis non illacrimetur tam noxiæ mortalium improbitati? Pro modica præbenda (pii Ascetæ lamenta sunt) longa via curritur; contrà verò pro vita eterna à multis vix pes semel à terra levatur. (singula, quæso, verba suis momentis ponderentur) Pro vana re diu noctuque fatigari non timetur; sed prò dolor! pro bono incomparabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore & gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritatur. (o) Pro exiguo proventu nulli labori parcitur, pro tenui pecunia etiam Acheronta moventur; pro pugillo terræ non raro lites forenses amicorum optimis intentantur; solum pro cœlo (ô vocis pondus attendatur!) pro cœlo il-

lisque

(o) De imit. Christi I. 3. c. 3.

lisque sedibus æthereis nihil agitur,
& tentatur.

O Angeli pacis! impiam terricola-
rum cæcitatem deflete. En! clamat
Satanas: servite mihi, & dabo vobis
tartarum; & dœmoni servitur. Cla-
mat DEUS: amate me, & dabo vobis
paradisum; & DEUS non amatur.
Amatur mundus & caro: amantur nu-
gæ nugarum; solus amor divinus non
amatur, licet integrum gaudiorum in-
finitudinem æternitatemque diligenti-
bus se promittat. Omnis pro supre-
ma felicitate conatus nimium diffici-
lis, omnis labor nimis arduus est; &
quidem illis est, queis gravissimus,
quem mundo exhibent, mancipatus
jugum suave, onus leve est.

Certè si vel trigesimam partem il-
lius conaminis, quod pro acquiren-
dis honoribus & divitiis tam faciles
exantlamus, obtinendis Beatorum de-
liciis impenderemus, magnis Ecclesiæ
Sanctis brevi accenseremur; cùm mo-
dò diu noctuque laborando, vigilan-
do,

do, & sudando non nisi ligna accūmulemus, augendis purgantibus flammis servituta. Et profectò ingens probrum est, Judæos plus actitare prōnuminis quām Christianos prō Numinē: mundanos plus agere, ut se damnent, quām sacratos D E O ministros, ut se salvent: milites duriora subire prō laude militari, quām subin Religiosos prō gloria cœlesti.

O mi DEUS! tu nihil intentatum relinquis, ut nos æterna felicitate bees; soli nos torpore langueamus. dœmon omnes adhibet artes, ut illa nos patriâ privet; soli nos securi dormimus. viam præeuntes Sancti suo exemplo suisque laureis ad sequendum nos animant, invitantque; & inertes pigri-que stertimus. pro comparanda nobis incorrupta ac immortali corona nec pedem attollimus, nec digitum movemus.

Christus asseverat, *regnum cœlorum vim pati, & solū violentos rapere il-*
lud;

lud; (p) & interim nos cuticulam muliebriter fovemus, omnem appetitionibus libertatem concedimus, libera sensibus fræna laxamus, omniaque comoda in victu & vestitu, in habitatione & somno semper & ubique solliciti querimus: quidquid corpori molestum est, delicati averruncamus: ad soluin nomen cilicii, abstinentiæ aut flagelli molles cohorrescimus; & tamen eodem cum Electis deliciarum torrente potari cupimus; licet sciamus, alterutro carendum esse, nempe aut gaudiis cœli aut voluptatibus terræ; cum nemo possit delectari hic in mundo, & postea regnare cum Christo. (q) Quis tam difformes fidei mores non execretur?

Proin ô anima! hic stans deliberā, quidque eligas, statue. Prius tamen tecum perpende, cui liber actui, quo intellectum subdis, sensus cohibus, voluntatem frangis, appetitum refrænas, iracundiam moderaris, aut aliam

B b 5 virtu-

(p) Matth. 11, v. 12, (q) De imit. Christi
1, i. c. 24. n. 6.

virtutem superam exerces, novum infinitæ beatitudinis gradum responde-re. Quotiescumque ergo carni blan-diendo, amori proprio indulges; quoties occasionem tibi vim inferendi tepidè negligis; toties infiniti gaudii novam æternitatem irreparabili jactura perdis. Nam (ut acutè observat Philo Hebræus) oblectamenta vitæ præsentis furta sunt oblectationum vitæ futuræ.

Contrà verò ponamus, te exempli causa oculos à curioso aspectu conti-nere; & enī per hanc visū tui coér-citionem meritus es in cœlo altiorem nunquam terminandæ felicitatis gra-dum. Quodque de oculis hic dictum, idem de aliis quoque corporis sensibus animique motibus intelligas, velim. His itaque rite expensis, quid deinceps pro obtainenda beatitate æterna moliri velis, providus decerne. Nam, cùm magna adeò sit domus DEI, & tam ingens sit locus possessionis ejus; (r) ergo nihil non agendum esse, ut ea potia-mur, evidens est.

At

(r) Baruch 3. v. 24.

At forsan etiam tu cum Augustino
ingemiscis : ergóne sine istis vivere po-
tero ? & à momento isto non mihi liceat
hoc vel illud in aeternum ? (s) O bo-
ne ! non nego tibi , sed differo gau-
dia. Petis delicias ? bene est : exspe-
cta modicum , & in illa cœlitum pa-
tria abundabis deliciis suavitate im-
mensis. Ambis honores ? bene est ;
brevem patientiam habe , & in illo
omnis magnificentiae regno ipse DEUS
tibi thronus , & corona erit. Appe-
tis opes ? bene est ; paululum præsto-
lare , & in illa beatorum regione nun-
quam defecturo ditaberis thesauro.
Verbō : non nego tibi voluptates , di-
vitias & dignitates , sed tantūm diffe-
ro. Fluxis & transitoriis infinitas ac
sempiternas substituo.

Et hæc tam proficua commutatio
tibi gravis accidat ? An non melius
est , fructus colligere maturos & ube-
res , licet tardius ? quam citius qui-
dem , sed acerbos adhuc & paucos ?
An non prudentius agit , qui exspe-
ctat

(s) Confess. Lib. 8. cap. II.

Etat autumnum, ut uvas degustet dulces, quām qui media æstate præcoci manu immaturas decerpit? Cūm ergo hæc posterior tibi mora tam difficilis haud sit; cur solū illa prior adeò tibi intoleranda videatur? Mirum sanè, nos solū hoc in negotio talparum instar cæcutire, qui aliis in rebus lyncium more adeò acutè videmus.

III. *III. Tertiò denique nihil non patientiendum dum est, ut promissa cœlicolis felicitate beeimur. Gloria cœlestis est inquit auget finita, est æterna. ergo pro ea obtinenda, & augenda omnia adversa patienti animo ac libenti sunt toleranda; tum quia paradisus omnia meretur: tum quia ratio dictat, ut momentanea ac levi molestia licitemur gaudia plenitudine inexhausta, duratione interminata.*

Ergo pa-
tiendum *dum est, ut promissa cœlicolis felici-*
est, quid-
tate beeimur. Gloria cœlestis est in-
quid auget
gloriam
cœli. *finita, est æterna. ergo pro ea obti-*
nenda, & augenda omnia adversa pa-
tienti animo ac libenti sunt toleranda;
tum quia paradi-
sus omnia meretur:
tum quia ratio dictat, ut momenta-
nea ac levi molestia licitemur gaudia
plenitudine inexhausta, duratione in-
terminata.

Et tamen sunt, qui nihil pro cœlo pati volunt; quibus quælibet ærumna calamitasque gravis nimiùm ac intolerabilis videtur. Aegroti ut vitam mortalem innumerisque miseriis obnoxii-

noxiam ad breve tempus producant, amarissima non raro medicamenta ridenti ore admittunt, secari se, ac urin virili constantia patiuntur; atque chirurgis medicisque caram servitatem serviunt. Contrà hi ipsi pro compara randa sibi vita semper duratura omne asperum horrent, ac aversantur. Quis delicatam hanc timidamque socordiam non detestetur?

Audite ergo ô pusillanimes! quibus illa DEI regia adeò vilescit, audite, quid summè veridicum Numen per Gentium Doctorem Paulum enunciet, ac interposita falli nescia autoritate sua iteratò confirmet, *non sunt condignæ, inquiens, passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.* (a)

Hujus veritatis testes numeramus omnes duodecim Apostolos, plus quam octodecim myriades Martyrum, infinitam multitudinem Confessorum ac Virginum, denique Electorum in-

nume-

(a) Rom. 8. v. 18.

numerabilem exercitum, qui omnes nobis unanimi voce ex astris inclamant: ita est, ô mortales! non sunt condignæ; omnes ærumnæ & calamitaires, omnes cruciatus & dolores non sunt condignæ ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Nihil sunt, momentaneum quid & leve sunt ad æternum gloriae pondus, quod operantur in nobis.
 (b) Et hoc fidei dogma est, de quo dubitare nefas est.

O quantopere modò in illo beatitudinis regno lætantur Cœlites de suis per vitæ cursum exantlatis laboribus, angustiis, & angoribus. Quantopere de suis afflictionibus, & voluntariis asperitatibus modò gaudent Sancti Pœnitentes? Quanta cum lætitia nunc sua vincula & catastas, sua vulnera & equuleos dissuaviantur Martyres? Quo affectu sui cruciatus extremique supplicii instrumenta complectuntur Apostoli?

O beatæ ægritudines & miseriæ!
 (exclamant modò insertæ sideribus animæ)

mæ) ô beatæ persecutio[n]es fortunæ-
que naufragia! ô millies fortunati
mœrores, penuriæ & ludibria! vos
tantam nobis lætitiam peperistis: vo-
bis debemus nostræ fortis eminentiam:
sine vobis actum erat de nobis: vos
scala fuistis, per quam ad hujus throni
celositatem eluctati sumus. Talia mo-
dò sensa supernæ civitatis incolæ fo-
vent. Tantum abest, ut illos nunc
pœniteat vitam humilem, austera[m],
miseramque varias inter ærumnas &
carnis vexationes egisse, ut potius im-
mensum exultent, ac illud regii Vatis
ingeminent: *lætati sumus pro diebus,*
quibus nos humiliasti: annis, quibus
vidimus mala. (c)

Imò si in ipsis tristitiæ locus foret,
id illos affligeret, quòd non plura pro
paradiso eaque graviora sint passi.
Certè stygios cruciatus lubenti animo
sustinerent, si eis per hæc tormenta
vel unicum majoris gloriæ gradum
promereri daretur. Quid? quòd ipsi
etiam dœmones (ut aliquando ii te-
ste

(c) Psal. 89. v. 15.

ste Cantipratano palam ex energumeno confessi sunt) multa lubentia tartari rogos ad extremum usque iudicii diem perpessuri essent, si dein illis vel unico momento amabilissimam Numinis pulchritudinem conspicere daretur.

O Christiani! ad hæc jam quæ vobis mens? ah! tandem aliquando vel ipso ab orco cœlum æstimare discamus. En! dœmones ad finem usque mundi infernos ignes promptissimi sustinerent, modò dein momento illa beatitudine perfrui possent. Et nos (vah probrum!) nihil adversi perferre volumus, ut supremum Numen æternum intueri, ac possidere possimus. Quis ad tantum sempiternæ beatitatis contemptum non exhorrescat? Quid, obsecro, olim respondebimus Satanæ de hac vecordia nos accusaturo? quid divino Judici ob eam à nobis rationem expetituro? Certè vel Sancti fuerunt amentes, quod tanta pro paradiso tolerarint; vel nos vehementer fallimur, dum omne asperum refugimus.

mus; & tamen eadem, qua illi, forte
barsi cupimus.

Enimvero ô magne siderum condi-
tor DEUS! si pro illa, quam spon-
des, beatitudine mandares omnia no-
bis bona auferri, oculos erui, manus
& pedes abscindi, cutem abstrahi; si
nos immanibus tormentis aut omni
morborum genere juberes cruciari,
certè immodecum non exigeres; cùm
illa immortalitatis regio omnia merea-
tur, & pro ea acquirenda nec fieri
nimium, nec peti possit.

Et tamen teste Apostolo non po-
stulas à nobis nisi *momentaneum & leve*
tribulationis. (d) nam *leve* est, quid-
quid toleramus, si *eterno gloriae pon-*
deri comparetur; *momentaneum quoque*
est, quidquid *perpetimur;* cùm om-
nis annorum series *eternitati collata,*
non nisi fugiens *momentum* sit. Et
tamen hoc tam *leve*, ac *momentaneum*
tribulationis nimium grave nobis mo-
lestumque accidat?

Pars III.

C c

O de-

(d) 2. Cor. 4. v. 17.

O delicatuli! ipsum Christum oportuit pati, & ita intrare in gloriam suam; (e) Christum, inquam, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore eius, (f) hunc oportuit pati, & quidem cruciatus diritate immanes, copia innumerabiles, varietate atroces; & vos prævaricatores, quorum iniquitates multiplicatae sunt super capillos capitum, (g) vos pro illa beatitudine superna durum quid experiri abnuitis? vos per aliam quam regiam crucis viam illuc pervenire contenditis? At frustra mentitur iniquitas sibi. (h) Lata jam pridem sententia est: aut patiendum, aut cœlo exulandum est. Quisquis pati renuit, illuc non pertinet. nam divina lege cautum est: quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum DEI. (i)

Ex his sequentes conclusiones naturali nexu profluunt, nempe beatissimæ illius vitæ gaudia sunt plenitude

(e) Luc. 24. v. 26. (f) I. Petr. 2. v. 22.

(g) Psal. 39. v. 13. (h) Psal. 26. v. 12.

(i) Act. 14. v. 21.

ne infinita: sunt duratione perennia.
ergo 1. fugiendum est, quidquid abdu-
cit à cœlo. 2. ergo agendum est,
quidquid conducit ad cœlum. 3.
ergo patiendum est, quidquid auget
gloriam cœli. Proin ô anima! Tho-
mæ à Kempis monitum secura, scribe,
lege, canta, gemit, tace, ora, sustine
viriliter contraria; digna est his omnibus
& majoribus præliis vita æterna. (1)

(1) De imit. l. 3. c. 47.

C C 2 CAP. VI.